

ИНДИКАТОРИ ЗА БЕДНОСТ И СОЦИАЛНО ВКЛЮЧВАНЕ В ОБЛАСТ ДОБРИЧ ПРЕЗ 2016 ГОДИНА

Индикаторите за бедност и социално включване са част от общите показатели на Европейската общност за проследяване на напредъка на страните в борбата с бедността и социалната изолация. Основен източник на статистически данни за пресмятане на индикаторите е ежегодно провежданото наблюдение „Статистика на доходите и условията на живот (EU-SILC)“.

През 2016 г. линията на бедност общо в област Добрич е 318.08 лв. средно месечно на лице от домакинство. При този размер на линията под прага на бедност са били 34.4 хил. лица, или 19.0% от населението на областта. В страната линията на бедност през 2016 г. е 308.17 лв. средно месечно на лице от домакинство, като под прага на бедност са били 1 638.7 хил. лица, или 22.9% от населението на страната.

1. Основни индикатори за бедност в област Добрич

	2012	2013	2014	2015	2016
Линия на бедност - средномесечен размер - левове	281.8	289.3	319.8	318.3	318.1
Брой лица под линията на бедност - хиляди	44.0	37.7	35.5	30.0	34.4
Относителен дял на бедните - % от населението	23.4	20.2	19.2	16.4	19.0
Относителен дял на бедните преди получаването на социалните трансфери - % от населението	36.2	36.6	37.6	36.7	43.4
Относителен дял на бедните преди получаването на социалните трансфери, с включени пенсии - % от населението	24.6	26.3	21.1	26.3	26.8
Отношение между доходите на най-бедните и най-богатите 20% от населението (S80/20)	7.5	5.3	6.8	5.4	7.3
Коефициент на Джини ¹	34.8	28.8	35.2	31.4	38.2

В сравнение с предходната година в област Добрич размерът на линията на бедност намалява с 0.1%, а относителният дял на бедното население нараства с 2.6 процентни пункта. За страната показателят линия на бедност намалява с 5.4%, а относителният дял на бедното население се повишава с 0.9 процентни пункта.

Системата за социална защита има съществено значение за редуциране на бедността. Данните за 2016 г. показват, че ако в доходите на домакинствата от област Добрич се включат доходите от пенсии, но се изключат останалите социални трансфери (обезщетения, социални и семейни помощи и добавки), равнището на бедност се повишава от 19.0 до 26.8%, или със 7.8 процентни пункта. Съответно при изключване на пенсиите и останалите социални трансфери равнището на бедност за област Добрич нараства до 43.4%, или с 24.4 процентни пункта, а за страната нараства до 45.5%, или с 22.5 процентни пункта.

¹ Изчислява се на основата на данни от разпределението на лицата от домакинствата по доход и е нормиран в границите от 0 до 100.

Основният фактор, увеличаващ риска за попадане в групата на бедните за преобладаващата част от населението, е тяхната икономическа активност и участието им на пазара на труда. За целия период на наблюдение относителният дял на бедните е най-висок сред безработните лица (36.5% за 2016 г.), като рискът от бедност при безработните мъже е с 13.7 процентни пункта по-висок в сравнение с безработните жени.

Делът на бедните сред заетите лица е 8.4%, като рискът от бедност сред работещите жени е с 0.6 процентни пункта по-висок от този при мъжете.

Образователното равнище оказва съществено влияние върху риска от бедност при заетите лица. В област Добрич най-висок е относителният дял на работещите бедни с начално и без образование - 39.6%. С нарастване на образователното равнище относителният дял на бедните сред работещите намалява, като делът на работещите бедни с висше образование е 6.7%.

В общите показатели за оценка на бедността са включени и субективни индикатори, свързани с материални лишения. Те показват субективната оценка и личните нагласи на лицата и домакинствата относно възможностите за задоволяване на отделни нужди и потребности, като почивка извън дома, посрещане на неочаквани разходи, неотложен ремонт на жилището или колата, подмяна на пералня или хладилник, внезапно заболяване и др.

През 2016 г. 25.6% от населението на областта живее в материални лишения, докато за страната те са 31.9%.

Неравенството в разпределението на доходите на населението, измерена чрез съотношението на доходите между бедните и богатите слоеве в обществото, показва, че в област Добрич най-бедните 20% от домакинствата имат 7.3 пъти по-нисък доход от най-богатите 20%. Спрямо предходния наблюдаван период този показател бележи ръст (тогава това съотношение на доходите е било 5.4 пъти). В подобно положение са и областите Велико Търново, Хасково и Варна. Най-нисък процент на поляризация има в област Кюстендил.

Във връзка с поставените цели по ключови области в стратегията „Европа 2020“ от изследването на доходите и условията на живот (EU-SILC) се изчислява комбиниран показател за регулярен мониторинг на напредъка на страните при изпълнение на националните подцели. Показателят включва лица, живеещи в риск от бедност, с материални лишения и в домакинства на безработни или с нисък интензитет на икономическа активност.

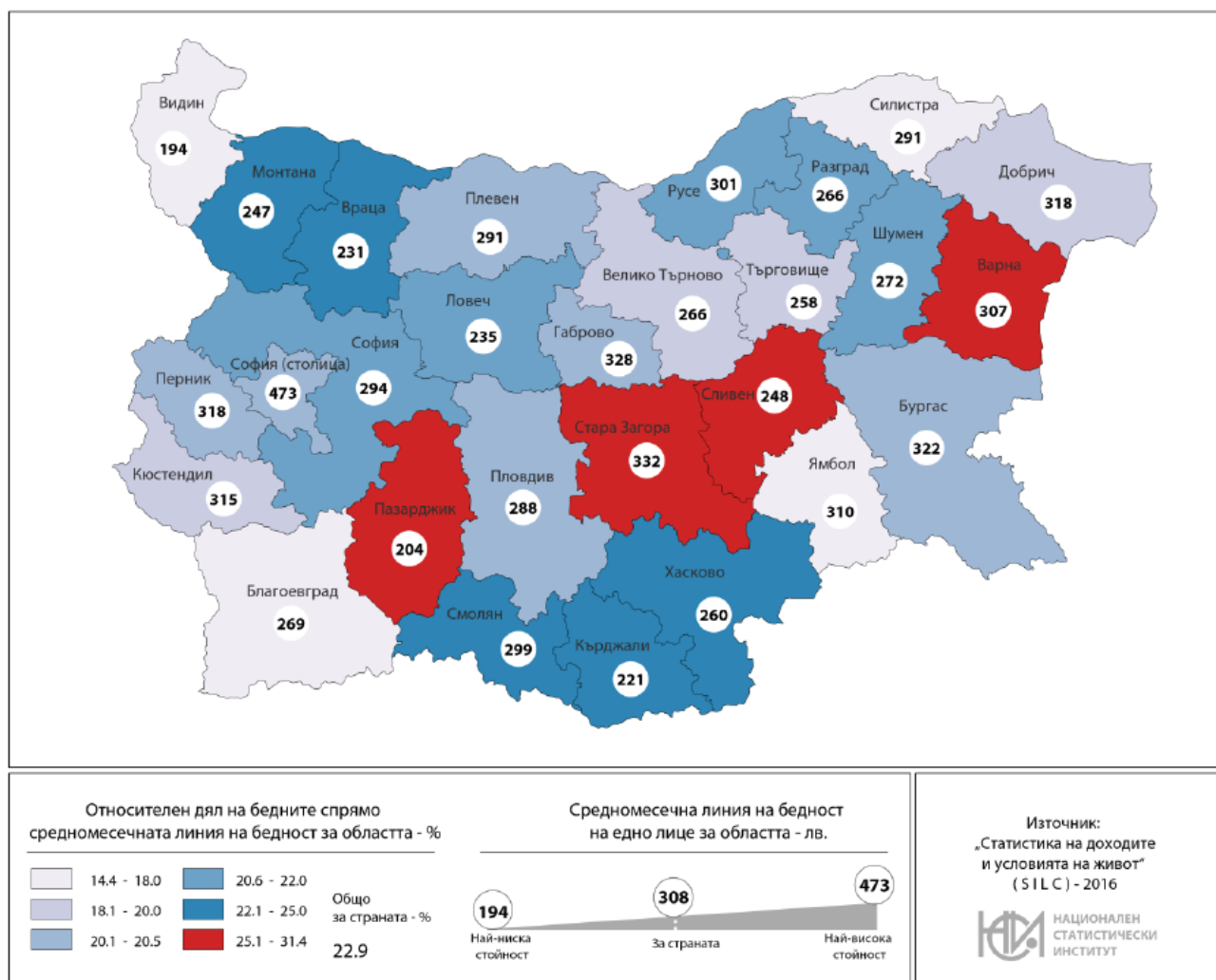
Комбинирането на трите показателя показва, че през 2016 г. 34.1% от населението на област Добрич, или 61.6 хил. лица са били в риск от бедност и социално изключване.

Стойността на показателя намалява с 6.7 процентни пункта спрямо 2015 г., повече при мъжете - с 6.8 процентни пункта, в сравнение с жените – с 6.6 процентни пункта.

2. Население в риск от бедност или социално изключване в област Добрич по пол

	2012	2013	2014	2015	2016
Общо - хиляди	78.0	71.7	61.4	74.8	61.6
Относителен дял от населението - %	41.5	38.5	33.2	40.8	34.1
Мъже - хиляди	36.7	31.2	28.0	35.9	29.3
Относителен дял от населението - %	43.2	37.8	33.7	40.0	33.2
Жени - хиляди	41.3	40.5	33.3	38.9	32.3
Относителен дял от населението - %	40.0	39.1	32.8	41.6	35.0

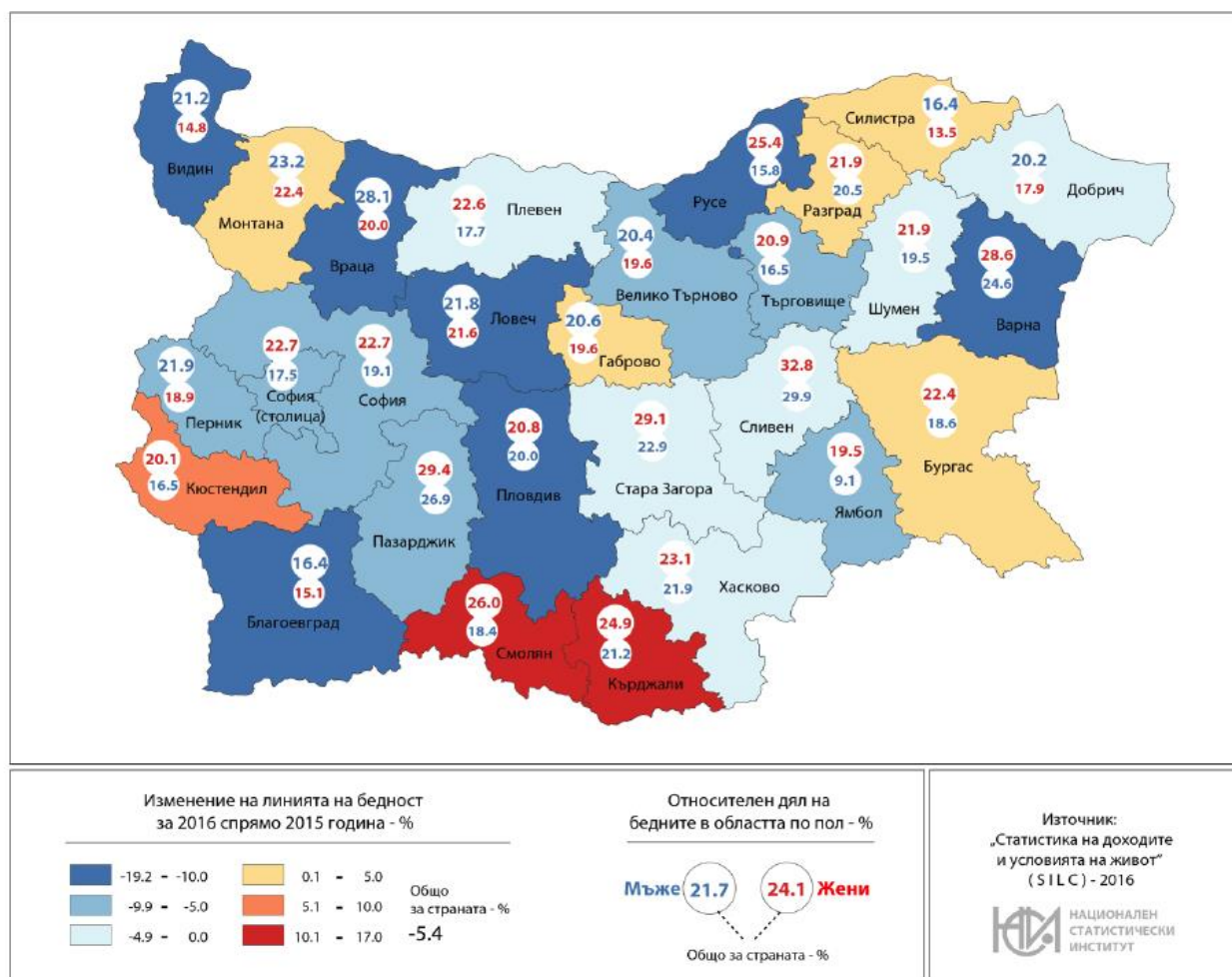
Фиг. 1. Линия на бедност по области през 2016 година

През 2016 г. най-ниската линия на бедност се наблюдава в областите Видин и Пазарджик - съответно 194 и 204 лв., а най-високата - в област София (столица) (473 лв.), следвана от областите Стара Загора (332 лв.) и Габрово (328 лева).

Най-висок е относителният дял на бедните в областите Сливен - 31.4%, Пазарджик - 28.2%, и Варна - 26.6%. Най-нисък е относителният дял на бедните в областите Ямбол - 14.4%, Силистра - 14.9%, и Благоевград - 15.7%.

Фиг. 2. Изменение на линията на бедност и относителен дял на бедните по области и пол

Линията на бедност за 2016 г. намалява спрямо 2015 г. в 21 области, като най-голямо е намалението в областите Благоевград (с 19.2%), Враца (с 16.9%), Видин (с 16.3%), Пловдив (с 14.2%), Варна (с 13.1%), Русе (с 12.7%) и Ловеч (с 10.5%). Основната причина за по-ниския размер на линията на бедност се дължи на намаляването на средния размер на дохода от труд за всички области, по-съществено в областите Видин и Враца - съответно с 29.2 и 28.2%.

Линията на бедност за 2016 г. се увеличава спрямо 2015 г. в областите Кърджали (със 17.0%), Смолян (с 13.4%), Кюстендил (с 8.6%) и Монтана (с 3.6%).

Относителният дял на бедност при мъжете в област Добрич е 20.2%, а при жените - 17.9%. В десет области - Добрич, Ловеч, Велико Търново, Монтана, Габрово, Благоевград, Силистра, Перник, Видин и Враца, относителният дял на бедните мъже е по-голям от този при жените.

Методологични бележки

Наблюдението за доходите и условията на живот (EU-SILC) като част от Европейската статистическа система (ESS) се осъществява по единна методология, определена с Регламент № 1177/2003 на Европейския парламент и на Съвета, и осигурява информация за моментното състояние (cross-sectional data) и от повторени във времето (longitudinal data) изменения в доходите, равнище и структура на бедността и социалната изолация.

Целевата съвкупност в изследването (EU-SILC) са всички **обикновени** домакинства и техните членове, живеещи на територията на страната в момента на наблюдение. Лицата, живеещи в колективни домакинства и в институции, са изключени като цяло от целевата съвкупност.

Изследването се провежда върху 4-годишен ротационен панел от обикновени домакинства. Размерът на извадката за всяка година в панела е около 7 300 адреса/обикновени домакинства, разпределени във всички области на страната. Освен домакинството, попаднало в извадката, обект на наблюдение са и всички негови членове на 16 и повече навършени години. Извадката се състои от четири ротационни групи, като всяка година една от ротационните групи отпада от наблюдението и се заменя с нова. Този ротационен модел на извадка осигурява два типа данни:

- Моментни (данни от текущата година на наблюдение)
- Лонгитудинални (данни за домакинствата, участвали в поне две последователни години).

Наблюдението се провежда с два типа анкетни карти:

- Въпросник за домакинството
- Индивидуална анкетна карта за всяко лице от домакинството на 16 и повече навършени години.